

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“ в С.А. „Д.А. Ценов“, гр. Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Димитър Марчев Благоев, научна специалност „Икономика и управление (Индустрия), Университет за национално и световно стопанство, гр. София.

Автор на дисертационния труд: Филип Сладжанин Здравкович, докторант в катедра „Индустриален бизнес и предприемачество“, С. А. „Д.А. Ценов“, гр. Свищов, научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“.

Тема на дисертационния труд: Отчитане на корпоративната социална отговорност в банковия сектор в Република Сърбия.

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Дисертационният труд, на тема: „Отчитане на корпоративната социална отговорност в банковия сектор в Република Сърбия.“ е разработен на английски език в общ обем от 204 страници, от които 193 страници основен текст, 11 страници използвани литературни източници и съдържание на дисертацията. Структуриран е: увод; три глави; заключение; литературни източници. В текста на дисертацията има 6 таблици и 3 фигури. Използваните литературни и информационни източници са 91 – книги, доклади на конференции, предходни изследвания, информационни бази от данни (всички на латиница). Темата е добре дефинирана и представлява интерес за теорията и практиката. Докторантът е представил добре нейната актуалност. Дисертацията има класическа структура възприета за разработваните дисертации в България. Трите глави изясняват теоретичните аспекти, методическите аспекти и методиката на научното (приложно) изследване, и самото приложно изследване по предмета на дисертационния труд. Те са сравнително балансираны (с превес на първа глава). Структурирани са добре и логически.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

В увода е направена добра обосновка на актуалността и причините за избор на тема на дисертационния труд. Считаю, че добре са дефинирани обект, предмет, цел, задачи, изследователски хипотези, използвани методи за провеждане на научното изследване, информационни източници. Поставени са определени ограничения, т.к. темата е широкообхватна и многоаспектна. Ограниченията на научното изследване са насочени към обекта и към предмета на дисертационния труд.

В първа глава са проучени, систематизирани и изяснени теоретичните аспекти на концепцията за корпоративната социална отговорност. Това е направено на базата на литературен обзор на основни научни литературни източници по темата на дисертацията. Изяснени са основните понятия по темата на дисертацията. Показана е връзката на

корпоративната социална отговорност с теорията и с практиката. Проучените литературни източници са цитирани в текста. Авторът е направил систематичен анализ на историческото и концептуално развитие на теорията за корпоративна социална отговорност. Изяснени са социалните измерители и други елементи на корпоративната социална отговорност. Положително може да бъде оценен факта, че проучените елементи и въпроси са пречупени, анализирани и оценени през призмата на концепцията за корпоративната социална отговорност, а не са представени само концептуално и в по-общ теоретичен характер. Освен икономическите са проучени законовите и етичните предпоставки и изисквания за прилагане на концепцията за корпоративна социална отговорност. Проучени са вътрешните и външните измерители на корпоративната социална отговорност в компаниите. Идентифицирани са техните специфични особености и начина им на приложение в практиката. Акцентирано е върху ролята на местната власт и държавата за стимулиране и подпомагане на прилагането на принципите на теорията за корпоративна социална отговорност. Авторът е посочил, че прилагането на корпоративна социална отговорност в компаниите се превръща в стандарт за качество. Това е заложено и в специфични стандарти по ISO и стандарти за осигуряване на устойчивост на бизнеса. Като съвременна добра практика се посочва интегрирането на корпоративната социална отговорност в бизнес стратегиите на компаниите.

Във втора глава са представени спецификите на корпоративната социална отговорност в банковия сектор. Направена е съпоставка и са идентифицирани спецификите на корпоративната социална отговорност във финансовия и нефинансовия сектор на икономиката. Проучено е икономическото въздействие на корпоративната социална отговорност, социалното въздействие, екологичното въздействие. Акцентирано е върху необходимостта от прозрачност, отчетност и широко оповестяване при осъществяване на дейности на корпоративна социална отговорност. След по-общото представяне на гореспоменатите въпроси, авторът е конкретизирал практиката на сръбските банки при прилагане на принципите на корпоративната социална отговорност. Обърнато е специално внимание на оповестяването/докладването на корпоративната социална отговорност от банките в Република Сърбия. Представен е емпиричен анализ за нивото и обхвата на докладването на дейности за корпоративна социална отговорност от банките в Сърбия.

Трета глава – представлява приложна разработка. Формирани са механизми за осъществяване на приложното изследване. Описана е методическата рамка на приложното изследване. Формулирани са цели на изследването. Използвани са количествени и качествени изследователски методи. Проучването е проведено сред 262 респонденти. Броят на респондентите е близо до представителност на извадката (както посочва самият автор в текста). За събиране на необходимата информация за анализ са използвани два типа изследователски инструментариум – въпросник и интервюта. Подбрани са подходящи индикатори за наблюдение и анализ, които отразяват корпоративната социална отговорност на банките в Сърбия. Авторът коректно е формулирал конкретни изследователски хипотези, които впоследствие е проверил чрез практическото си изследване. Поставил е и определени ограничения на приложното изследване. Положително може да бъде оценено, че към края точките и подточките в главите на дисертацията, са направени обобщения и изводи от автора.

Обобщено, дисертацията се характеризира с добра логическа връзка между отделните ѝ глави. Тя съдържа необходимите елементи за едно дисертационно изследване – теоретичен анализ, методическа рамка и приложно изследване.

Авторефератът е в обем от 55 страници на български език. В него достоверно е възпроизведено съдържанието на дисертацията. Съставен е от осем части. Те са: общата характеристика, основно съдържание, синтезирано изложение, справката за приносните моменти, публикации по дисертационния труд, справка за изпълнение на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „доктор“, списък на участията на автора на дисертацията в национално и международни научни форуми, и декларация за оригиналност и достоверност на дисертационното изследване. Изложението му, в синтезиран вид, представя най-важните моменти на дисертацията.

По темата на дисертацията са направени 6 публикации. От тях – 1 статия и 5 доклади на конференции. 3 от публикациите са самостоятелни и 3 са в съавторство. Публикациите осигуряват публичност на основни части от дисертацията и тестват реакцията на научната аудитория към идеите на автора.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Разработената дисертация съдържа определени приноси, които отразяват основни постижения и резултати от направеното практическо изследване. По-конкретно основните приноси могат да бъдат синтезирани в следните няколко направления:

1. Направен е теоретичен синтез и анализ на основни литературни източници по темата на дисертационния труд. Търсена и установена е връзка и съпоставяне между теорията и практиката в направление на развитие и прилагане на концепцията за корпоративна социална отговорност в компаниите;
2. Анализирана е спецификата на прилагане на корпоративната социална отговорност в бизнес организациите от финансовия и нефинансовия сектор, с акцент на представяне на практиката на банковия сектор в Република Сърбия;
3. Разработена е методическа рамка и методически инструментариум за провеждане на приложно изследване по предмета на дисертационния труд (отчитането/оповестяването на действията на банките за тяхната корпоративна социална отговорност);
4. Дефинирани са препоръки към заинтересованите страни в контекста на проведеното приложно изследване, установените резултати и приложената методическа рамка.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Докторант **Филип Сладжанин Здравкович** е направил добросъвестно своето изследване. По текста на дисертацията нямам конкретни въпроси. Мога да отбележа, че методически и структурно текстът е логически построен и подчинен на основната цел на дисертацията. Докторантът е можел да използва обаче повече графични методи за визуализация на резултатите от изследването. Можело е те да бъдат и по-подробно описани.

По отношение на структурата, можело е да се постигне по-добър баланс между първа глава и останалите две глави на дисертацията.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд на докторант **Филип Сладжанин Здравкович** е самостоятелно изследване с научно-приложен характер и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и вътрешните нормативни документи на С.А. „Д.А. Ценов“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторант **Филип Сладжанин Здравкович** образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“.

Дата: 01.08.2025г.
гр. София

Изготвил становището:
/доц. д-р Димитър Благоев/